

Beter onderwijs 1960 – 2020 – 2080

Effectieve onderwijsverandering en onderwijskwaliteit

Een balans na 60 jaren meedoen

Inleiding

In een periode van 60 jaar schreef ik honderden artikelen en een tiental boeken over opvoeding en onderwijs. Die deden en doen hun werk. Na het herordenen van mijn bibliotheek met veel ontpulling kwam ik toe aan het doornemen van Word-bestanden op een aantal zorgvuldig bewaarde sticks. En daar kwam ik allerlei teksten tegen die ik niet had gepubliceerd. Meestal waren dat voordrachten of bijdragen aan een discussie of een opwelling om een gedachte vast te leggen. Met andere woorden: *schriftelijke teksten voor mondeling gebruik*. Ze waren directer van stijl, hadden veel minder vakjargon en waren vrij van voet-/eindnoten en van literatuurverwijzingen. En zo ontwikkelde zich het plan om mijn visie op goed onderwijs op een ongecompliceerde manier te beschrijven.

Ik dien de lezer. Ik heb alles bij elkaar opgeteld en gewogen en dat leidde tot een 12-delige conclusie die ik gewoon vooraf meedeel. Het betreft overtuigingen die ik in dit boek toelicht en verantwoord.

Kansen: basisonderwijs is beter als

1. de leraar meer dan voldoende kent en weet van de onderwijsleerstof;
2. het leiding geven in de groep (klas) gericht is op productieve orde, namelijk de leermogelijkheden van iedere leerling;
3. er wordt gewerkt met pedagogisch en didactisch aanspreekbare groepen met mogelijkheden voor interne differentiatie en individualisering;
4. leerlingen in hun ontwikkeling en leerresultaten positief gevolgd worden;
5. het team actief bezig is met een visie op onderwijsleerstof en onderling het werk afstemt; de visie omvat dat onderwijs in dienst staat van de persoonlijke ontwikkeling en bijdraagt aan een humane maatschappij;
6. leerdoelgerichte benutting van informatietechnologie gerealiseerd wordt en een kritisch kijk op internet en sociale media;
7. kinderopvang in de school concreet samenhangt met hoofdzaken uit de onderwijsprogramma's;
8. leerlingen de vereiste kwaliteiten van beroepen leren kennen en waarderen;
9. leerlingen met speciale problemen / behoeften - maar wel in staat om basisvormend onderwijs voldoende te volgen - in een speciale setting tijdelijk of deeltijds opgenomen kunnen worden;

10. een basisschool kan werken vanuit een lerende en zorgende buurt/wijk of lerend/zorgend dorp;
11. ouders niet gezien worden als klanten van de school maar als medewerkers (contractueel overeen te komen) en samenwerkers;
12. de school bestuurd en geleid wordt volgens de principes van een ideële coöperatie, ook onder een bovenschools bestuur / management.

Dit boekwerk gaat over het onderwijs in het gebied van het huidige Nederland. Gemeten en getekend door Joan Blauw in 1664. Nederland heet hier Belgica. In de tijd van de Republiek der Verenigde Nederlanden ontstond de mogelijkheid c.q. het gevaar dat de belangrijkste west-Europese zeehavens van Boulogne tot en met Amsterdam onder Hollands bewind zouden kunnen komen. In de 19e eeuw is die mogelijke ontwikkeling geblokkeerd. Holland had het toen allang te druk met zijn kolonialisme. Actiegroepen in het Zuiden van Nederland zouden graag de naam Belgica willen herinvoeren en dan meteen de verwarrende namen van provincies saneren: er komt één provincie Brabant (hoofdstad Brussel), één provincie Limburg (hoofdstad (Maastricht) en Zeeland heet dan Zeeuws-Vlaanderen (hoofdstad Antwerpen). Mocht Nederland boven de 'grote' rivieren een eigen koers willen varen, dan zal dat zeker gerespecteerd worden.

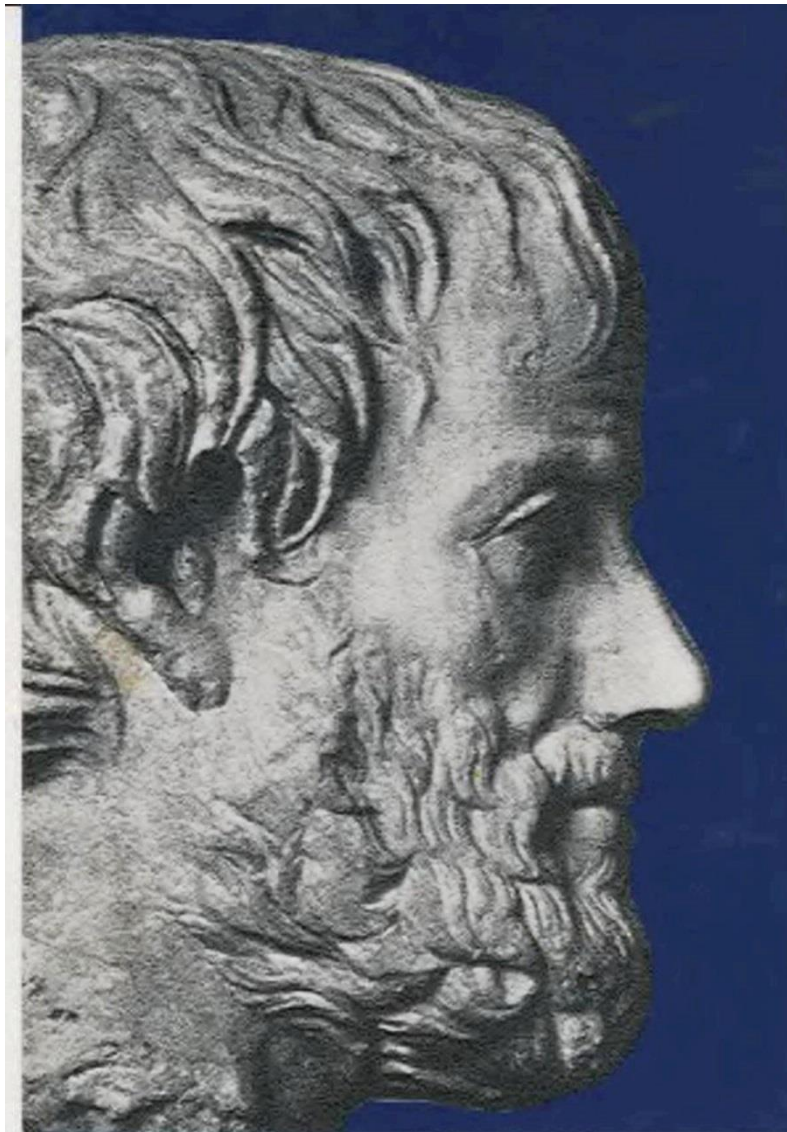
Concreet basisonderwijs verbeteren

Aan deze 12 opties kunt u zien dat ik de verbeteringsmogelijkheden in en om de onderwijspraktijk leg zoals deze nu functioneert. Dus geen expliciet pleidooi voor

een ander wetgeving, een betere financiering, een groter of kleiner ministerie, een nationaal onderzoek, een commissie van deskundigen, een projectgroep of andere opleidingen. Verbeteringsmogelijkheden dicht bij de werkvloer.

Om dit boek ook praktisch bruikbaar te maken heb ik een enquête toegevoegd die de inhoud van dit boek representeert en die u voor uzelf en/of als team en/of in een ander onderwijsverband kunt invullen. En daar kunt u van alles mee doen. Ik hoopdat u met voldoening uw onderwijs optimaal kunt realiseren. Ik heb bij enkele van de 12 hoofdstukken een 'leergedicht' toegevoegd, een gedicht waarin iets uitgelegd wordt en waar de bevolking dus iets aan heeft. En hier en daar illustraties die wel vragen op zullen roepen, maar verwondering is nu eenmaal het begin van sterke gedachten.

Bij onzekerheid, twijfel en radeloosheid kunt zich wenden tot: aris@t2les (24/7).

Inhoud

Ter Inleiding

1. *Leerstofcompetent*: de leraar weet en kent meer dan voldoende van de onderwijsleerstof en heeft ambitie om die bij te houden en verder te ontwikkelen
2. *Democratisch leiderschap*: het leiding geven in de groep (klas) is gericht op productieve orde, namelijk de leermogelijkheden bevorderen van iedere leerling
3. *Leerstofjaarklassen-/ leerstoffasensysteem*: er wordt gewerkt met pedagogisch en didactisch aanspreekbare groepen met daarbinnen mogelijkheden voor interne differentiatie en individualisering
4. *Leerlingvolgsysteem*: leerlingen worden in hun ontwikkeling en leerresultaten positief gevolgd met recht op een bepaalde privacy
5. *Schoolwerkplan*: het team is actief bezig met een pedagogische en didactische visie op onderwijsleerstof en stemt onderling het werk af; de visie omvat de idee dat onderwijs in dienst staat van de persoonlijke ontwikkeling en bijdraagt aan een humane maatschappij
6. *Digitaliteit*: er wordt leerdoelgerichte benutting van informatietechnologie gerealiseerd met een kritische benadering van internet en sociale media
7. *Onderwijs en opvang*: kinderopvang past bij een nieuwe school / kinderdagcentrum en hangt o.m. concreet samen met hoofdzaken uit de onderwijsprogramma's
8. *Algemene vorming en beroepsvorming*: leerlingen leren de vereiste kwaliteiten van beroepen kennen en waarderen
9. *Leerlingenzorg*: een leerling met speciale problemen / behoeften maar wel voldoende in staat tot basisvormend onderwijs kan tijdelijk of deeltijds in een speciale setting opgenomen worden
10. *Omgeving basisschool*: een basisschool kan werken vanuit een lerende en zorgende buurt/wijk of een lerend en zorgend dorp
11. *Positie van ouders*: ouders worden niet gezien als klanten van de school maar als medewerkers (contractueel over een te komen) en samenwerkers
12. *Bestuur en leiding*: de school wordt bestuurd en geleid, ook onder een bovenschools management, volgens de principes van een ideële coöperatie

Ten Uitgeleide

De reflectie

Boeken over onderwijs van Ad Maas

Boeken over Opvoeding / Onderwijs Ad Maas

1. A.C. Maas, *Handleiding Schoolwerkplan*. Opleidingsboek, Begeleidingsboek, Werkboek, Tilburg 1977
2. A.C. Maas, *School en Onderwijsbegeleiding*, Tilburg 1979
3. A.C. Maas, *Schoolwerkplan*. |Een praktische handleiding, Bloemendaal 1980
4. A.C. Maas e.a., *Emancipatorische groepsdynamica*. Plaatsbepaling, analyse perspectief, Bloemendaal 1980
5. A.C. Maas, *Communicatietheorie voor opvoeders en hulpverleners*, Baarn 1981
6. A.C. Maas, *Naar beter basis-onderwijs*, Bloemendaal 1980
7. A.C. Maas e.a., *De kleuter in de gevarenzone*. Kleuteronderwijs ter discussie, Zeist 1982
8. A.C. Maas, *Pedagogiek voor opvoeders en hulpverleners*, Baarn 1986
9. A.C. Maas e.a., *Balans van 25 jaar Onderwijsbegeleiding en Beroepskeuzewerk in Eindhoven en omgeving*, Eindhoven 1989
10. A.C. Maas, e.a., *Management en begeleiding van schoolloopbanen*, Alphen aan den Rijn 1994
11. Ad Maas e.a., *Leraar worden, leraar blijven*, Alphen aan den Rijn 2001
12. Ad Maas, *Kwaliteit van het onderwijsaanbod*, Budel 2004
13. Ad Maas en Arnoud Mantingh, *Onderwijs. Integraal Management: vertrouwen in onderwijskwaliteit*, Soesterberg 2010
14. Ad Maas, *Opvoeden is democratisch leiding geven*. Een boek voor opvoeders die zelf over opvoeding na willen denken, Soesterberg 2012
15. Ad Maas e.a., *Scholen op weg naar integrale kinderdagcentra*. Een veilig en creatief tweede huis, Soesterberg 2012
16. A.C. Maas, *Leerkracht Veerkracht*, Soesterberg 2015